

..2019ના નવા વર્ષનું અનેરા ઉમળકાથી સ્વાગત કરીએ

એક ડોસી ડોસાને હજી 'સવાલ' કરે છે

—કલ્પના દેસાઈ

ગુજરાતીના બહુ મોટા કવી સુરેશ દલાલની બહુ જાણીતી રચના છે, 'એક ડોસી ડોસાને હજી 'વહાલ' કરે છે.' સાચી વાત છે. સ્ત્રીઓના સ્વભાવના મુળમાં જ દયા, માયા, કરુણા, પ્રેમ ને લાગણીનો ધોધ વહેતો હોય છે. આખી જીન્દગી તો ઘરનાં સૌને એ ધોધનો લાભ એણે આપ્યો હોય; પણ પછી ઘડપણમાં બાકી કોણ રહે? તો 'અલો' કે 'ડોસો' જે ગણો તે એ જ. પછી ડોસીએ પેલા 'પ્રેમ' ને 'લાગણી' ધલવવાના ક્યાં? ઘરની બહાર પણ તો જવાય એવું ખાસ રહ્યું ન હોય, ત્યારે ડોસી ડોસાને વહાલ જ કરવાની ને? ડોસાને પણ નીવૃત્તીમાં ઘરમાં બેસીને માખી મારવાનું સુઝે નહીં; એટલે એ પણ ડોસીને સાચવ્યા કરે. નહીં તો વળી એનાં નખરાં કોણ ઉઠાવે? લોકો કહે કે, 'કેવાં એકબીજાંને સાચવીને રહે છે? એક ડોસી ડોસાને હજી વહાલ કરે છે!'

હકીકત એ છે કે, પરીસ્થિતી જેવી દેખાય છે, તેવી હોતી નથી. ડોસીનો સવાલ પુછવાનો સ્વભાવ એમ કંઈ ઘડપણમાં બદલાઈ જતો હશે? ભલેને બધી વાતે 'હા એ હા' કરે ને બધાં કામેય ડગુમગુ થતાં જ કરે; પણ સવાલ તો પુછવાના જ. સવાલ વગર ખાવાનું હજમ ન થાય.

જો ડોસા મોડે સુધી ઉઘે તો સવાલ, 'કેમ આજે ઉઠવું નથી?'

ડોસા સવાર બગાડવા ન માગતા હોય એટલે હંમેશની જેમ 'મનમાં' જ બબડી લે, 'ઉઠે છે, ભાઈ, ઉઠે છે, બે ઘડી સુવા દે શાન્તીથી.'

ને જો વહેલા ઉઠી ગયા તો, 'કેમ આજે કંઈ વહેલા ઉઠી ગયા?'

'ભુલ થઈ ગઈ, બાપા! તું કહેતી હોય તો સુઈ રહું આખો દીવસ.' આ તો બધું 'મનમાં' જ હોય ને? બાકી એ તોર—તમાશાના દીવસો તો ક્યારનાય ગયા.

વર્ષોથી ડોસા ઉઠીને પહેલાં ચા જ પીતા હોય તોય સવાલ! 'ચા મુકી દઉં?'

'હવે ભઈ, તેમાં પણ શું પુછવાનું? ઉઠે એટલે ચા મુકી જ દેવાની હોય ને? મરવાને દા'ડે પણ જતાં પહેલાં પુછશે કે, 'ચા મુકી દઉં? કે જવાના જ?' આ તો 'મનમાં' જ ને વળી!

અને સવારની પહેલી ચા ખાંડવાળી પીતા હોય તોય સવાલ, 'ચામાં ખાંડ નાંખું કે ટીકડી?'

‘આ આટલાં વરસોથી રોજ જ નવી કેમ થતી હશે?’ ઉંમર થતાં ‘મનમાં’ બબડવાની ટેવ ઘરમાં શાન્તી રાખવામાં મદદ કરે, એ ડોસાને સારી રીતે ખબર; એટલે આ રમત ચાલ્યે રાખે. જવાબમાં ફક્ત ‘હા’ ને ‘ના’ના જવાબ અથવા ‘હું’કારા જવાબ આપ્યા કરવાના, બસ.

આખો દીવસ આમ જ, ‘હવે કેટલી વાર ચા પીશો? હમણાં તો પીધી!’ ને નાસ્તો મુક્યા પછી ‘નાસ્તો હમણાં કરવાના કે નાહીને?’ બેમાંથી જે જવાબ મળે તેનાથી ડોસીને સંતોષ કેમ થાય, ભલા? એ તો એમ જ કહેવાનીને કે, ‘પહેલેથી કહેવું જોઈએ ને!’ વળી, જમવાનું બને એટલે જમી લેવાનું જ હોય ને? તોય સવાલ વગર કેમ ચાલે? ‘જમવાનું ઠંડું પડે આ ક્યારનું. હવે મેચ પછી જોયા કરજો. ચાલો તો, પછી હું પણ પરવારીને ઘડીક આડી પડું. આવો છો ને?’ જવાબમાં ડોસા ‘મનમાં’ બબડતા બબડતા હાજર થઈ જાય. ‘બરાબર વીકેટ પડવાના ટાઈમે જ બુમાબુમ કરે! બોલાય નહીં પાછું; નહીં તો મારા ડાંડીયા ડુલ કરી નાંખે.’ આમ જ, સવાલોથી ઘેરાયેલા કે ટેવાયેલા ડોસા ને ડોસી એકબીજાને સાચવ્યા કરે ને એકબીજાનું ધ્યાન રાખતાં રહે.

આ બધામાં વચ્ચે ક્યારેક ડોસાને એકાદ સવાલ પુછવાનો ગભરાતા ગભરાતા મોકો મળી જાય ખરો ! ‘મારું ચોકટું કશે જોયું?’ મનમાં ફફડાટ ચાલુ, ‘હવે આવી બન્યું; પણ ચોકઠા વગર ચાલશે નહીં ને પુછ્યા વગર મળશે નહીં. ગુજારે જે શીરે તારે ‘ડોસીનો’ સાદ તે સહેજે.’

‘હાય હાય ! આજે પાછું ચોકટું કશે મુકાઈ ગયું? કેટલી વાર કહ્યું કે, ચોકટું ને ચશ્માં જ્યાં જાઓ ત્યાં સાથે ને સાથે રાખો પણ મારું સાંભળે છે કોણ? (ઘરમાં બીજું છે કોઈ?) હવે ક્યાં મુકી દીધું ચોકટું’

‘મને ખબર હોત તો તને શું કામ પુછત? બે સાંભળવા?’ ‘મનમાં’ રે ભાઈ, ‘મનમાં’ !

‘હવે શોધવા લાગો, એમ મારા ભરોસે શું બેસી ગયા? નાસ્તો કર્યા પછી ક્યાં મુકેલું? ક્યાંક ડીશ સાથે ધોવા તો નહોતું મુકી દીધું ને? તો ગયું ઍઠવાડમાં સમજી લો. હે ભગવાન! આટલાં વરસથી ચોકટું પહેરે છે; પણ દીવસમાં દસ વાર એને શોધવાનું! મોઢામાં જ રાખી મુકતા હો તો? ચાલો હવે, એમ મારી સામે શું જોયા કરો છો?’

‘એ તો, ‘ગુસ્સેમ્નેં તુમ કીતની હસીન લગતી હો’ તે જોતો ‘તો.’ આ તો ‘મોટેથી’ જ બોલાય ને?

‘હવે આ ઉંમરે ગાંડાં કાઢતાં શરમાઓ જરા.’

‘લે મળી ગયું, જો. ભુલમાં તારા ચોકઠાની ડબ્બીમાં મુકી દીધેલું; પછી ક્યાંથી મળે? ડબ્બી ખાલી જોઈ, તે હું સમજ્યો કે મારી છે. તારું ચોકઠું તો તારા મોંની ડાબડીમાં છે ને? નહીં તો પાછું એને શોધવાનું!’

‘બહુ મોટી જોક મારી, હં. તમારી ડબ્બી પર લાલ ચોકડી કરી છે એટલું યાદ નથી રહેતું?’
‘ચાલો હવે મળી ગયું ને? જમવાનું આપી દો, બહુ ભુખ લાગી છે.’

આમ જ ક્યારેક ચોકઠું ને ક્યારેક ચશ્માં, ક્યારેક ચંપલ તો ક્યારેક લાકડી, ક્યારેક દવા તો ક્યારેક ચુરણની ફાકીમાં દીવસો વહેતા રહે. ડોસાને કીકેટ ને ન્યુઝ જોવા હોય; પણ ડોસી રુમમાં દાખલ થાય કે, મહાભારત કે હનુમાનની સીરીયલ ચાલુ થઈ ગઈ હોય! ડોસી ટીવી જોતાં જોતાં ઝોકાંચ મારી લે કે નસકોરાંચ બોલાવી લે; તોય ડોસાથી મોટેથી હસાય નહીં. ક્યાંથી હસે? સાથે હસવાવાળું પણ તો કોઈ જોઈએ ને?

ખેર, ડોસા-ડોસીનું જીવન તો આમ જ પુરું થાય; પણ કેટલાક સવાલો આપણને પણ થાય કે, ડોસીને સવાલ પુછવાનો પહેલેથી જ શોખ હશે? કે વારસામાં આવ્યો હશે? સવાલ પુછવાનો એને કંટાળો નહીં આવતો હોય? ડોસાને તો બેથી વધારે સવાલના જવાબ આપતાં તો કંટાળો આવવા માંડે ને ગુસ્સો પણ આવું-આવું કરવા માંડે. ત્યારે ડોસીને શી મજા આવતી હશે? વીચાર એમ પણ આવે કે, ડોસો જો પોતાની વસ્તુનું પોતે જ ધ્યાન રાખતો હોત તો પોતાની આ સાદ્યબી કે ડોસીના નોન-સ્ટોપ સવાલનો, સવાલ જ ના ઉભો થાત ને? જો કે, આ તો ‘તો’નો સવાલ છે. એટલે જ ડોસી ડોસાને હજી ‘સવાલ’ કર્યે જ જાય છે, કર્યે જ જાય છે.

—કલ્પના દેસાઈ

લેખીકાસમ્પર્ક :

કલ્પના દેસાઈ,

‘ગુલમહોર’, ઉચ્છલ-394375, જલ્લે-તાપી ફોન-(02628) 231 123 Mobile-99094 28199

eMail-kalpanadesai.in@gmail.com Blog : <http://kalpanadesai-in.blogspot.com/>

facebook: <https://www.facebook.com/profile.php?id=100004182468751>

હાસ્ય તો હેલ્થનું ટોનિક છે. એવું ટોનિક પીવડાવનાર કલ્પના દેસાઈને 'આરોગ્યાચાર્ય'ની ડિગ્રી આપવાનું 'આજનું કામ કાલે' થાય તોય ચાલે, પણ એ થવું જોઈએ !

આવતી કાલનું કામ આજે કરનારા ઉતાવળિયા લોકો ભલે એ જાણતા ન હોય કે 'ઉતાવળે આંબા ન પાકે', કિંતુ 'આજનું કામ કાલે' કરનારા ઉત્સાહી લોકોને ખાતરી હોય છે કે ધીરજનાં ફળ મીઠાં જ મળશે ! આ પુસ્તકમાં આવા 'માર્મિક' ઉપદેશો ભરપૂર હોવા છતાં લેખિકાએ પુસ્તકનું નામ 'હાસ્યોપનિષદ' રાખીને, પોતે 'હાસ્યગુરુ' હોવાનો દંભ નથી કર્યો ! એ માટે તેમને અભિનંદન.

હાસ્ય-હળવાશનું બ્રહ્મચર્ય પાળનારા વાચકોએ આ પુસ્તક ન જ ખરીદવું જોઈએ એવી ખાસ ચેતવણી આપવી એ મારી ફરજ છે. છતાંય આ પુસ્તક ખરીદીને તમે વસાવો-વાંચો તો નસીબ તમારું, બીજું શું ?

- રોહિત શાહ

સર્જકનું સાહીત્ય સર્જન :

પુસ્તકો :

** 'લખન-છપ્પન', હાસ્યનીબંધો, પ્રથમ આવૃત્તી-2006

** 'હાસ્યાત્ સદા મંગલમ્', હાસ્યલેખો. પ્રથમ આવૃત્તી-2010

- ** 'ચાલતાં ચાલતાં સીંગાપોર', હાસ્યમીશ્રીત પ્રવાસનીબંધો, પ્રથમ આવૃત્તી-2010, બીજી આવૃત્તી-2012
- ** 'PUNCH ત્યાં પરમેશ્વર', હાસ્યલેખો. પ્રથમ આવૃત્તી-2013
- ** 'પંદરમું રતન', હાસ્યલેખો, પ્રથમ આવૃત્તી-2015
- ** 'આજનું કામ કાલે', હાસ્યલેખો, પ્રથમ આવૃત્તી-2018

'સન્ડે ઈ.મહેફીલ' – વર્ષ: ચૌદમું – અંક: 416 –December 23, 2018
'ઉંઝાજોડણી'માં અક્ષરાંકન: ઉત્તમ ગજ્જર - uttamgajjar@gmail.com

Have you ever visited : <http://www.gujaratilexicon.com> ?

More than 3,59,00,000 Gujarati Language lovers have visited
<http://www.gujaratilexicon.com>

More than 1,16,06,000 have visited Digital Bhagwadgomandal
<http://www.bhagwadgomandal.com>

More than 10,49,000 have visited Lokkosh
<http://lokkosh.gujaratilexicon.com>

More than 12,22,000 have visited Global-Gujaratilexicon
<http://global.gujaratilexicon.com>

